

Sygn. akt II AKz 767/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 sierpnia 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: sędzia (del.) Wojciech Paluch

Protokolant: Kamil Klupś

po rozpoznaniu w sprawie **R. W. (W.)**

podejrzanego o czyn z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. i inne

zażalenia obrońcy podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 22 lipca 2019 roku, sygn. akt IV Kp 658/19

w przedmiocie przedłużenia czasu trwania tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. oraz art. 618 § 1 pkt. 11 k.p.k., art. 626 § 1 k.p.k. i art. 84 § 2 k.p.k.

postanawia:

1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;
2. nie uwzględnić wniosku obrońcy o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej podejrzanemu z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2019 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach, sygn. akt IV Kp 658/19, na podstawie art. 263 § 2 k.p.k., art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k., przedłużył środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego R. W., zastosowany na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 27 stycznia 2019 roku, sygn. akt III Kp 67/19 i określił termin jego stosowania do dnia 22 października 2019 roku, do godz. 21:35.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez obrońcę podejrzanego, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 249 § 5 k.p.k., a także błąd w ustaleniach faktycznych, przyjęty za podstawę orzeczenia. W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uchylenie tymczasowego aresztowania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia i zastosowanie w miejsce tymczasowego aresztowania innego środka zapobiegawczego o charakterze wolnościowym. Nadto obrońca podejrzanego wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej podejrzanemu z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy podejrzanego R. W. co do zasady nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności nie sposób nie zgodzić się ze skarżącym, iż w procedowaniu Sądu Okręgowego w Gliwicach przy rozpoznaniu kolejnego wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego R. W. doszło do naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 249 § 5 k.p.k. W aktach niniejszej sprawy

znajduje się zawiadomienie o terminie posiedzenia w przedmiocie rozpoznania wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania zaadresowane do obrońcy podejrzanego adw. T. B. na dzień 22 lipca 2019 roku, godz. 12:00 (k. 715). Z protokołu posiedzenia Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 22 lipca 2019 roku wynika, że obrońca podejrzanego adw. T. B. nie stawił się. Brak przy tym informacji, czy adwokat ten został o terminie tego posiedzenia prawidłowo zawiadomiony. Nie sposób pominąć również tego, że obecnym obrońcą podejrzanego jest adw. P. S., do którego nie było kierowane żadne zawiadomienie o terminie posiedzenia sądu I instancji na dzień 22 lipca 2019 roku. Dodać jeszcze trzeba, że w aktach sprawy znajduje się zawiadomienie o terminie posiedzenia w tym samym przedmiocie zaadresowane do podejrzanego (k. 714), a na jego odwrocie znajduje się informacja o transmisji danych dokonana za pomocą telefaksu na numer Aresztu Śledczego w G., jednakże brak informacji, czy treść zawiadomienia faktycznie dotarła do R. W.. W protokole posiedzenia znajduje się z kolei informacja, iż podejrzany został prawidłowo zawiadomiony o jego terminie. Przeprowadzona w tym zakresie kontrola instancyjna pozwala uznać, że obrońca podejrzanego nie został zawiadomiony o terminie posiedzenia w przedmiocie rozpoznania wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania. Stwierdzić trzeba, iż niezawiadomienie obrońcy o terminie posiedzenia w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania mimo, że gwarancją taką zapewnia art. 249 § 5 k.p.k. i nie postąpienie zgodnie z nakazem wynikającym z art. 117 § 2 k.p.k. - czynności nie przeprowadza się (...) - jest rażącym naruszeniem prawa podejrzanego do obrony (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 27.04.2006 roku, sygn. akt II AKz 93/06, OSAB 2006/1/43, KZS 2006/12/38, KZS 2007/7-8/105, OSA 2007/6/28).

Jakkolwiek Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia prawa podejrzanego do obrony, to jednak zgłoszone przez skarżącego zarzuty nie znajdują swojego oparcia w bezwzględnych przyczynach odwoławczych i podlegają ocenie z punktu widzenia wpływu na treść orzeczenia. Obrońca podejrzanego skorzystał z przysługującym mu uprawnienia do zaskarżenia postanowienia, a nadto ma prawo do składania wniosków o zmianę lub uchylenie środka zapobiegawczego w trybie art. 254 § 1 k.p.k. Stan ten powoduje, iż jakkolwiek doszło do rażącego naruszenia prawa przez sąd I instancji, to jednak nie miało ono wpływu na treść wydanego rozstrzygnięcia, albowiem nie można było inaczej ocenić wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania wobec R. W., niż tak, jak tego dokonał Sąd Okręgowy.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi bowiem do wniosku, że w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki wynikające z art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. oraz art. 263 § 2 k.p.k., uzasadniające przedłużenie stosowania wobec podejrzanego R. W. tymczasowego aresztowania.

Istnienie przesłanki ogólnej stosowania środków zapobiegawczych z art. 249 § 1 k.p.k. nie było w sprawie niniejszej kwestionowane, a okoliczności to uzasadniające w sposób kompleksowy zostały wymienione w treści zaskarżonego postanowienia

W ocenie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie zaistniała też szczególna przesłanka uzasadniająca konieczność dalszego stosowania względem podejrzanego izolacyjnego środka zapobiegawczego, o jakiej mowa w art. 258 § 2 k.p.k. Zgodnie z powszechnie akceptowanym orzecznictwem przesłanka ta stanowi podstawę stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego wówczas, gdy zarzucony podejrzanemu czyn zagrożony jest karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat i jednocześnie wymierzenie w danym konkretnym przypadku surowej kary jest realne. Mając na względzie zarzucone R. W. przestępstwa, w tym zbrodnię z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., zagrożoną karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karą 25 lat pozbawienia wolności albo karą dożywotniego pozbawienia wolności, jak również okoliczności towarzyszące ich popełnieniu, w tym wysoką społeczną szkodliwość, działanie w warunkach powrotu do przestępstwa, groźba wymierzenia surowej kary – w przypadku stwierdzenia sprawstwa i winy podejrzanego – jawi się jako realna, a nie jedynie hipotetyczna. Zaznaczyć należy skarżącemu, iż w orzecznictwie funkcjonuje pogląd, że groźba surowej kary rodzi domniemanie prawne, iż podejrzany może podejmować próby bezprawnych działań mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania. Z uwagi na to, że wskazana w art. 258 § 2 k.p.k. okoliczność ma charakter domniemania prawnego, nie jest konieczne dowodowe wykazywanie, że podejrzany podejmował w przeszłości konkretne działania w tym kierunku (por. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 3.11.2011 r., sygn. akt II AKz 708/11, LEX nr 1102946, KZS 2012/1/73, Prok.i Pr.-wkl. 2012/4/3).

Przeprowadzona kontrola instancyjna prowadzi także do wniosku, iż prawidłowo uznał sąd I instancji, iż przesłanka szczególna, określona w art. 258 § 1 pkt 2 k.p.k., tj. uzasadniona obawa, iż podejrzany może nakłaniać do składania fałszywych zeznań albo w inny bezprawny sposób utrudniać postępowanie karne, wciąż jest aktualna. Zaznaczyć należy, iż materiał dowodowy opiera się w znacznej mierze o osobowe źródła dowodowe, a większość świadków jest podejrzanemu znana. Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że miał on przestrzegać A. B. przed informacjami podanymi w trakcie jego przesłuchania w charakterze świadka (zeznania A. B. k. 103-104). Ten stan rzeczy, biorąc pod uwagę okoliczności związane z osobą podejrzanego, w pełni realnym czynią obawę, że R. W. mógłby podjąć próby bezprawnego wpływania także na innych świadków, a tym samym na treść ich zeznań. Oceny tej nie zmienia to, że w sprawie konieczna zostały jeszcze do przeprowadzenia opinia kryminalistyczna i opinia sądowo – psychiatrycznej. Przypomnieć trzeba skarżącemu, że funkcja tymczasowego aresztowania, jako środka zapobiegawczego, nie ogranicza się do etapu związanego z zabezpieczaniem dowodów, stąd do stosowania tego środka nie jest istotny określony etap procesu, chodzi bowiem o zabezpieczenie prawidłowego toku całego postępowania karnego, aż do ewentualnego rozpoczęcia wykonywania kary. Należy mieć na uwadze, iż zakłócanie prawidłowego toku postępowania może również przybrać formę bezprawnego wpływu na dowody już przeprowadzone (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13.11.2013 roku, sygn. akt II AKz 687/13, Biul.SAKa 2013/4/18, KZS 2014/2/96).

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwala przyjąć, że w chwili obecnej za potrzebą dalszego przedłużenia wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania przemawiają szczególne okoliczności, o których mowa w art. 263 § 2 k.p.k. Konieczność przeprowadzenia kolejnych czynności procesowych zaplanowanych przez prokuratora, należy zaliczyć do kategorii owych „szczególnych okoliczności”, które uniemożliwiły zakończenie postępowania w sprawie w podstawowym terminie określonym w art. 263 § 1 k.p.k. i uzasadniają jego przedłużenie.

Kierując się naprowadzonymi względami, sąd odwoławczy uznał, że po stronie podejrzanego zachodziły podstawy do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania. W tym stanie rzeczy jedynie izolacyjny środek zapobiegawczy w sposób prawidłowy może zabezpieczyć dalszy etap postępowania przygotowawczego, czego w żaden sposób nie mogłyby zapewnić środki zapobiegawcze o charakterze wolnościowym.

Sąd odwoławczy nie dostrzegł także okoliczności skutkujących koniecznością odstąpienia od stosowania tymczasowego aresztowania względem podejrzanego R. W. wymienionych w art. 259 k.p.k.

Odnosnie wniosku obrońcy o zasądzenie na jego rzecz kosztów udzielonej podejrzanemu pomocy prawnej z urzędu, wskazać natomiast trzeba, iż regulacja dotycząca kosztów procesu, których elementem są wydatki, a więc także wypłata wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów jest jednoznaczna i uniemożliwia uwzględnienie jego wniosku. Przepis art. 626 § 1 k.p.k. zawiera bowiem uregulowanie, z którego wynika, że w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie zapada rozstrzygnięcie kto, w jakiej części oraz w jakim zakresie ponosi koszty procesu. Wskazana norma ściśle koreluje z treścią art. 84 § 2 k.p.k., z którego wynika, że obrońca wyznaczony z urzędu ma obowiązek podejmowania czynności procesowych do prawomocnego zakończenia postępowania. Intencją ustawodawcy jest bowiem zapewnienie podejrzanemu ciągłej i skutecznej obrony jego interesów w toku całego postępowania właśnie przez wyznaczonego mu obrońcę z urzędu, aż do prawomocnego zakończenia sprawy. Do jej zakresu należy także sporządzanie środków odwoławczych w postępowaniach incydentalnych, do jakich należą m.in. postępowania w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych. Jedynie dla porządku wskazać trzeba, iż odmiennie przedstawia się sytuacja wypłacania wynagrodzenia obrońcy z urzędu wyznaczonego do dokonania konkretnej, incydentalnej czynności w toku procesu.

W związku z powyższym, kierując się przedstawioną wyżej argumentacją, Sąd Apelacyjny orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia z informacją o jego prawomocności doręczyć podejrzanemu, jego obrońcy i Prokuraturze Rejonowej Gliwice-Wschód,

- zwrócić akta sprawy.

Katowice, dnia 27 sierpnia 2019 roku